

D. Kr. IX 2001

zst. i oprac. podst.

not. przekazał.
Włodzimierz
Kopelwicz

26-300 Opoczno

+
CEL Marianna

ps. "Temeska"

1918-1942 |

Oddział
"Hulobee"
Okr. Radom-
Kielce
ZWZ-AK
W-WA

2905/WSK

SPIS ZAWARTOŚCI TECZKI – CEL Memienne

ps. „Teneska”

1905 / WSK

I. Materiały dokumentacyjne

I/1 – relacja właściwa

I/2 – dokumenty (sensu stricto) dot. osoby relatora

I/3 – inne materiały dokumentacyjne dot. osoby relatora

II. Materiały uzupełniające relację ✓

III. Inne materiały (zebrane przez „relatora”):

III/1 – dot. rodziny relatora

III/2 – dot. ogólnie okresu sprzed 1939 r.

III/3 – dot. ogólnie okresu okupacji (1939 – 1945)

III/4 – dot. ogólnie okresu po 1945 r.

III/5 – inne

IV. Korespondencja

V. Wypisy ze źródeł [tzw.: „nazwiskowe karty informacyjne”] ✓

VI. Fotografie

MATERIAKY UZUPEKNIAJĄCE RELACJE

Wyciąg z akt Muzeum Regionalnego w Opocznie sporządzonej przez Włodzimierza Koperkiencze, Opoczno 1863, ksero, k.1, s.1-2.

MUZEUM REGIONALNE W OPOCZNIE

Ułan - HUBALCZYK "TERESKA"		Grupa
Cel Marianna		Okres
Nazwisko i imię -		
14.01.1918r. Budy godz. 4.00	Data i miejsce zgonu	
Data i miejsce urodzenia	Data i miejsce zgonu	
Franciszek Bronisława	Łuczyńska	
Imiona rodziców	Nazwisko rodowe matki	
włościańskie	Zawód	
Pochodzenie klasowe	Zawód	
Budy, parafia Lipa, pow. Końskie, woj. kieleckie	Obecnie kolonia Cis	
Stale miejsce zamieszkania	Adres:	
Akt urodzenia nr 8/1918 Par. Rzym. Kat. Lipa, pow. Końskie, woj. kieleckie		
<p>Dane o dokumentacji fotograficznej i inne: Była jedyną kobietą-żołnierzem-ułanem w oddziale, przyjęta w Zychach, miała pełnić funkcję łączniczki. Brała udział w patrolach, w wyjazdach i w walce. Pseudonim "TERESKA" przybrała od imienia Teresa, która otrzymała podczas bierzmowania. Dzieciństwo miała ciężkie. Ojciec zmarł, gdy miała 3 lata. Matka powtórnie wychodzi za brata Jej ojca-Wincentego. A gdy "Tereska" miała 6 lat umiera matka jej. Do domu zakradła się bieda. Karłowate gospodarstwo i licha ziemia nie dawały wystarczających środków utrzymania. Towarzyszyły jej głód, brak ciepła rodzinnego, brak odzienia.</p>		

Pełniąc służbę w Oddziale mjra "Hubala" nosiła mundur "Strzelca", tj. bluzę wciąganą przez szyję i zwaną "rubaszką". W okolicach bioder bluza była opięta pasem a na pasie w kaburze małokalibrowy pistolet kalibru 6 mm.

Notatki biograficzne:

W czasie działań wojennych przeprowadzała żołnierzy bezpiecznymi ścieżkami, przez lasy i bagna, a potem z własnej inicjatywy przecinała niemieckie linie telefoniczne. Gdy zobaczyła hubalowski patrol ułański zapagnęła wstąpić do niego. Było to w październiku 1939r. Na wigilię przybyła do Bielaw. Przebywa w oddziale, jeździ służbowo w różne strony. W walce pod Huciskami opatrywała rannych. Strzelała do Niemców. Chodziła w mundurze i z bronią, jeździła konno w siodle, a gdy zabito konia pod ułanem księdzem L. Muchą. zrobiła mu miejsce na siodle obok siebie i jechali razem przez pewien czas. Uratowała uł, ks. Dzień przed śmiercią majora była wysłana do Rzeczyca. Po rozwiązaniu oddziału "Tereska" przez dłuższy czas mieszkała w Ząbkach pod Warszawą w domu Ludmiły Żero. We wrześniu 1940r. przeniosła się do siostry Henryka Ossowskiego "Dołęgi" do Warszawy na ul. Dziką 28. Przebywała tam do listopada. Tereska została kurierką ZWZ na trasie Warszawa-Lwów. Przekraczała kilka razy granicę. Była nawet schwytana, ale zdołała się wydostać na wolność. Potem znów podjęła podróże na tej trasie. Została potem schwytana i osaczona w więzieniu na "Brygidkach" we Lwowie, gdzie została rozstrzelana. Ostatni list Tereski datowany jest 1942r. Pisała do Ludmiły Żero, że jest w Przemyślu i ma trudności z przekroczeniem granicy. Od tej chwili ślad po niej zaginął.

Źródłowe wiadomości:

znotował

Włodzimierz B. Koperkiewicz

Data

11.01.1983r.

St.sierz.rez.WP Włodzimierz B.Koperkiewicz

696/1500/Op ŁDD Z-d 3 13. 10. 82 r. 1 000 szt. A-4

29 06 2007 4/0
2561 hrbk

MUZEUM REGIONALNE W OPOCZNI

Ułan - HUBALCZYK "TERESKA"		Grupa
Cel Marianna		Okres
Nazwisko i imię -		
14.01.1918r. Budy godz. 4.00	+ 1942r. "Brygidki" - Lwów	
Data i miejsce urodzenia	Data i miejsce zgonu	
Franciszek Bronisława	Luczyńska	
Imiona rodziców	Nazwisko rodowe matki	
włościańskie	Zawód	
Pochodzenie klasowe	Obecnie kolonia Cis	
Budy, parafia Lipa, pow. Końskie, woj. kieleckie	Adres:	
Stałe miejsce zamieszkania		
Akt urodzenia nr 8/1918 Par. Rzym. Kat. Lipa, pow. końskie, woj. kieleckie		
<p>Dane o dokumentacji fotograficznej i inne: Była jedyną kobietą-żołnierzem-ułanem w oddziale, przyjęta w Zychach, miała pełnić funkcję łączniczki. Brała udział w patrolach, w wyjazdach i w walce. Pseudonim "TERESKA" przybrała od imienia Teresa, która otrzymała podczas bierzmowania. Dzieciństwo miała ciężkie. Ojciec zmarł, gdy miała 3 lata. Matka powtórnie wychodzi za brata Jej ojca-Wincentego. A gdy "Tereska" miała 6 lat umiera matka jej. Do domu zakradła się bieda. Karłowate gospodarstwo i licha ziemia nie dawały wystarczających środków utrzymania. Towarzyszyły jej głód, brak ciepła rodzinnego, brak odzienia.</p>		

Notatki biograficzne:

W czasie działań wojennych przeprowadzała żołnierzy bezpiecznymi ścieżkami, przez lasy i bagna, a potem z własnej inicjatywy przecinała niemieckie linie telefoniczne. Gdy zobaczyła hubalowski patrol ułański zapragnęła wstąpić do niego. Było to w październiku 1939r. Na wygilię przybyła do Bielaw. Przebywała w oddziale, jeździ służbowo w różne strony. W walce pod Huciskami opatrywała rannych. Strzelała do Niemców. Chodziła w mundurze i z bronią, jeździła konno w siodle, a gdy zabito konia pod ułanem księdzem L. Muchom zrobiła mu miejsce na siodle obok siebie i jechali razem przez pewien czas. Uratowała uł, ks. Dzień przed śmiercią majora była wysłana do Rzeczyca. Po rozwiązaniu oddziału "Tereska" przez dłuższy czas mieszkała w Ząbkach pod Warszawą w domu Ludmiły Żero. We wrześniu 1940r. przeniosła się do siostry Henryka Ossowskiego "Dołęgi" do Warszawy na ul. Dziką 28. Przebywała tam do listopada. Tereska została kurierką ZWZ na trasie Warszawa-Lwów. Przekraczała kilka razy granicę. Była nawet schwytana, ale zdołała się wydostać na wolność. Potem znów podjęła podróże na tej trasie. Została potem schwytana i osadzona w więzieniu na "Brygidkach" we Lwowie, gdzie została rozstrzelana. Ostatni list Tereski datowany jest 1942r. Pisała do Ludmiły Żero, że jest w Przemyślu i ma trudności z przekroczeniem granicy. Od tej chwili ślad po niej zaginął.

Źródłowe wiadomości:

zanotował

Włodzimierz B. Koperkiewicz

Data

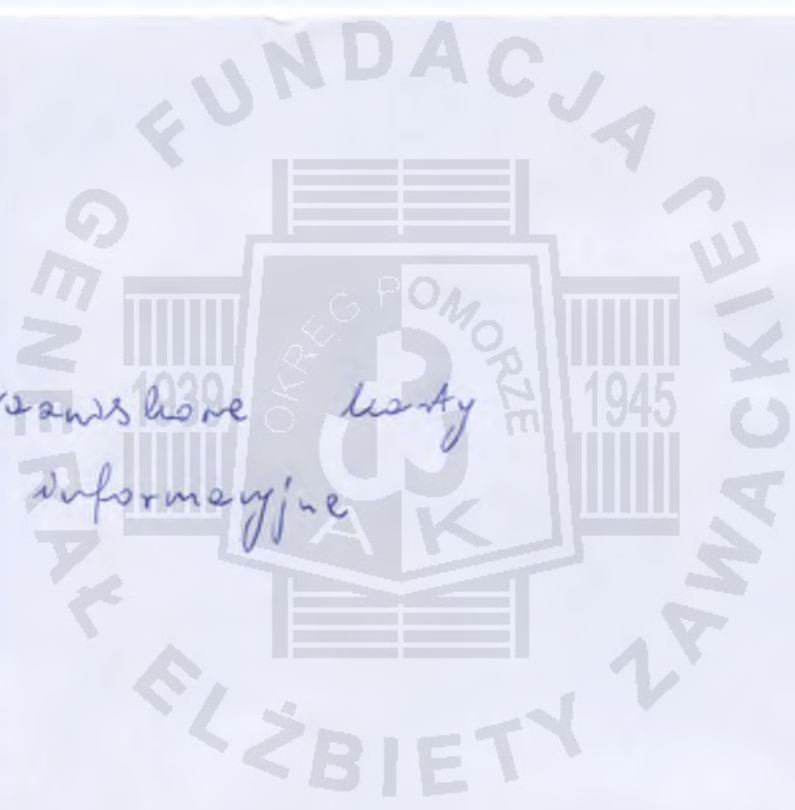
11.01.1983r.

St.sierż.rez. WP Włodzimierz B. Koperkiewicz

696/1500/Op ŁDD Z-d 3 13. 10. 82 r. 1 000 szt. A-4

151

News from
informacje

i

Fot.

CEL Maria
ps. "Teresa"

żołnierz i łączniczka
(strzelec)

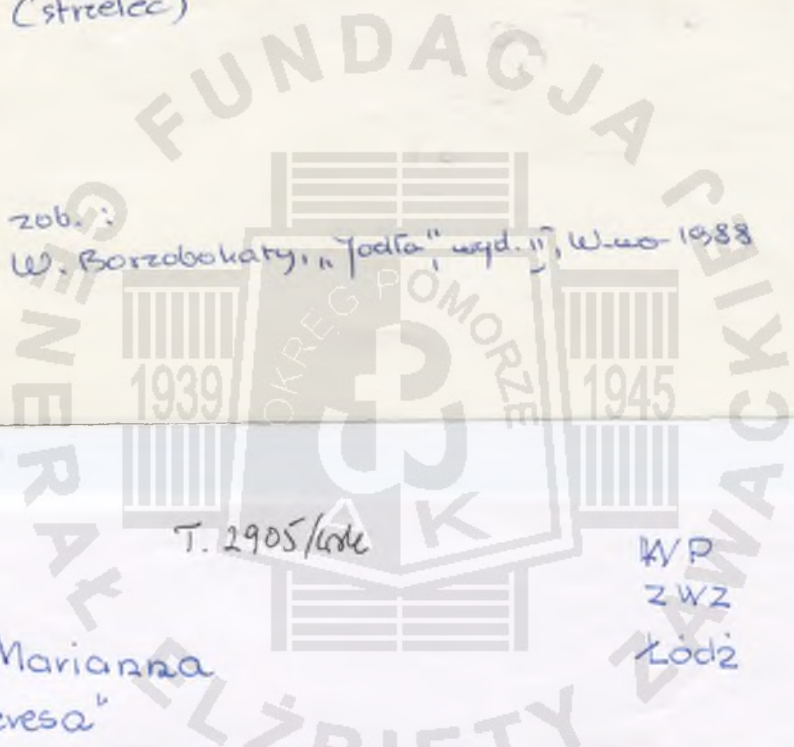
AIZ
Okreg
Radowski-
Kielecki

zob.:

W. Borzobokaty, "Jadła" wyd. II, W-wa 1988

TC-98

i

T. 2905/1016

WP
ZWZ
Łódź

CEL Marianna
ps. "Teresa"

ur. 1918r. we wsi Cisy. Pierwsze dziewczynka
- partyzant... W X 1938r. zgłosiła się do mjr. "Hubala"
w Zychach z prośbą o przyjęcie do W.P. została
żołnierzem oddziału, ochotniczo zgłaszała się
na najtrudniejsze akcje i najbardziej ryzykowne
patrole. Po śmierci mjr. była łączniczką
Oddz. Wydzielonego W.P. następnie kurierką ZWZ.
Prawdopodobnie była osadzona w więzieniu
i rozstrzelana 1942r.

zob. Juszkiewicz W.: Słownik kobiet... s. 7
T. 1860/WSK

Z. Smut. XI 2000

T: 2305 / WSK

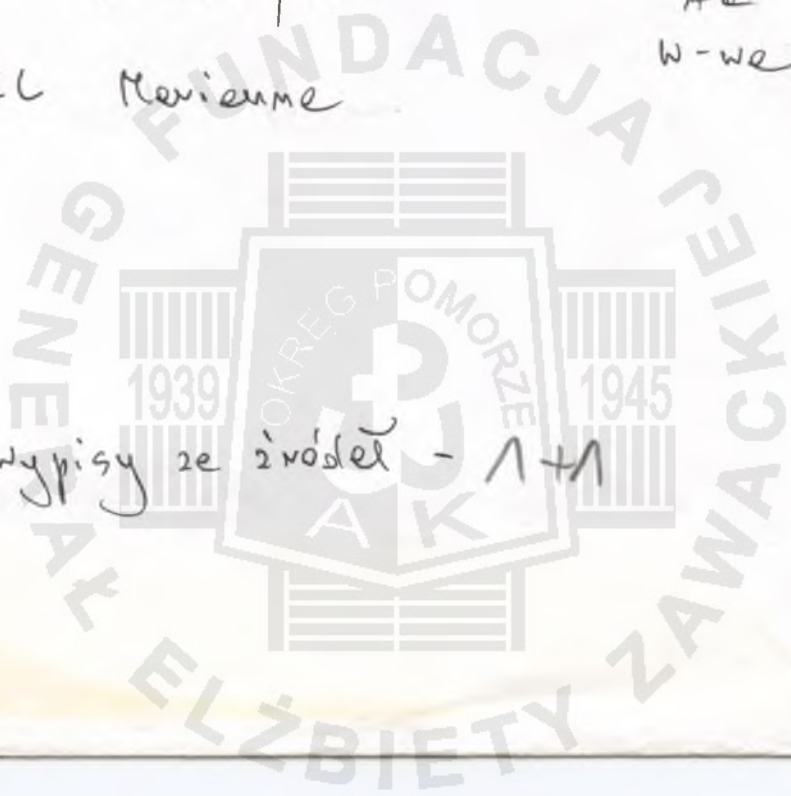
+ CEL

Meriemme

AK
W-we

mgdruca

101 - wypisy ze zrodlel - 1+1

CEL Marianna

